

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το νομοσχέδιο «Ο περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018» και για τους κανονισμούς «Οι περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020»

Παρόντες:

Αντρέας Καυκαλιάς, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Μιχάλης Γιωργάλλας

Ηλίας Μυριάνθους

Δημήτρης Δημητρίου

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Νίκος Κέττηρος

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τέσσερις συνεδριάσεις της, που πραγματοποιήθηκαν στις 15 Ιανουαρίου και στις 5, 12 και 19 Φεβρουαρίου 2019, και τους υπό αναφορά κανονισμούς μαζί με το πιο πάνω νομοσχέδιο σε οκτώ συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα από τις 8 Οκτωβρίου 2019 έως την 21^η Ιανουαρίου 2020.

Στο πλαίσιο της εξέτασης του νομοσχεδίου και των κανονισμών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, του Τμήματος Γεωργίας και του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών του ίδιου υπουργείου, των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Τμήματος Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ), του Παγκύπριου Συνδέσμου Επαγγελματιών Ψαράδων (Σύνδεσμος Παράκτιας Αλιείας), του Παγκύπριου Συνδέσμου Επαγγελματιών Αλιέων Κατηγορίας Γ (με

σκάφος), του Οικοαγροτικού και των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ, «Νέα Αγροτική Κίνηση», «Παναγροτικός Σύνδεσμος» και «Ευρωαγροτικός».

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του υπό αναφορά νομοσχεδίου και των κανονισμών παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Ευθύμιος Δίπλαρος, Ονούφριος Κουλλά, Χρίστος Ορφανίδης, Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης και το μη μέλος της επιτροπής βουλευτής κ. Κυριακός Χατζηγιάννης.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Νόμου, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων προς όφελος των αγροτών και να βελτιωθούν οι μηχανισμοί ελέγχου που διεξάγει το Τμήμα Γεωργίας μέσω διασαφήνισης και διαφοροποίησης των κριτηρίων και των προϋποθέσεων που απαιτούνται δυνάμει του νόμου για εγγραφή στο εν λόγω μητρώο.

Ειδικότερα, στο νομοσχέδιο όπως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η τροποποίηση του ορισμού του όρου «εισόδημα», έτσι ώστε μεταξύ άλλων να μη θεωρείται εισόδημα ποσό που προέρχεται από διατροφή ή δημόσιο βοήθημα που παρέχεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.
2. Η παροχή ευχέρειας σε αιτητές όπως, για σκοπούς πιστοποίησης της δραστηριοποίησής τους σε έναν τουλάχιστον από τους τομείς των υπό κάλυψη σε θερμοκήπια ή διχτυοκήπια λαχανοκομικών, ανθοκομικών και αρωματικών φυτών, υποβάλλουν σχετική βεβαίωση είτε από τον ΚΟΑΠ είτε από το Τμήμα Γεωργίας.
3. Η μείωση από 80% σε 70% του ελάχιστου ποσοστού του μέσου όρου των εισοδημάτων το οποίο απαιτείται να προέρχεται από την άσκηση γεωργικής

- δραστηριότητας σε σχέση με το συνολικό εισόδημα για σκοπούς εγγραφής σε μια εκ των κατηγοριών του μητρώου η οποία αφορά αυτοτελώς εργαζόμενους γεωργούς ή αλιείς ή υδατοκαλλιεργητές.
4. Για σκοπούς υπολογισμού του μέσου όρου των εισοδημάτων που προέρχονται από την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας, όπως απαιτείται για την εγγραφή σε κάποιες από τις κατηγορίες του μητρώου, θα λαμβάνονται υπόψη οι φορολογικές δηλώσεις οι οποίες υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του TAXISNET και αφορούν τα τελευταία δύο έτη πριν από την υποβολή της σχετικής αίτησης, αντί να λαμβάνονται υπόψη οι τρεις τελευταίες ετήσιες ελεγμένες φορολογικές δηλώσεις από το Τμήμα Φορολογίας, όπως ισχύει με βάση τις διατάξεις του υφιστάμενου νόμου.
 5. Για σκοπούς εγγραφής στο μητρώο φυσικών προσώπων τα οποία λαμβάνουν σύνταξη γήρατος ενώ εξακολουθούν να ασκούν γεωργική δραστηριότητα, μειώνεται από δέκα σε επτά χρόνια η ελάχιστη χρονική περίοδος εντός της οποίας τα εν λόγω πρόσωπα απαιτείται όπως πριν από τη συνταξιοδότησή τους:
 - α. κατέβαλλαν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως αυτοτελώς εργαζόμενοι γεωργοί ή αλιείς ή υδατοκαλλιεργητές και
 - β. υπέβαλλαν αιτήσεις ή λάμβαναν ενισχύσεις από τον ΚΟΑΠ πριν από την ημερομηνία υποβολής αίτησης για εγγραφή στο μητρώο.
 6. Η παροχή δυνατότητας σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμούς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για εγγραφή στις υπόλοιπες κατηγορίες του μητρώου όσον αφορά την άσκηση επαγγελματικής γεωργικής δραστηριότητας να εγγράφονται σε ξεχωριστές κατηγορίες του μητρώου, αναλόγως του αν δραστηριοποιούνται στην παραγωγή γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων ή στην παραγωγή προϊόντων αλιείας.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου η επιτροπή διαπίστωσε ότι από τις τροποποιήσεις που προτείνονται με το νομοσχέδιο προκύπτει η ανάγκη να επενεχθούν συναφείς τροποποιήσεις στις πρόνοιες των περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Κανονισμών που αφορούν τα έντυπα των αιτήσεων κάθε κατηγορίας για εγγραφή στο μητρώο, για σκοπούς συμβατότητας των προνοιών των κανονισμών με το προτεινόμενο νομοθετικό πλαίσιο.

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω διαπίστωση της επιτροπής, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος έκρινε σκόπιμο όπως ανασταλεί η προώθηση του υπό αναφορά νομοσχεδίου, προκειμένου να προχωρήσει στον καταρτισμό και στην κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων των σχετικών τροποποιητικών κανονισμών.

Ως εκ τούτου, στις 13 Σεπτεμβρίου 2019 το υπουργείο κατέθεσε τους υπό συζήτηση κανονισμούς, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η παράλληλη εξέτασή τους με το νομοσχέδιο και ακολούθως να προωθηθούν στην ολομέλεια της Βουλής για έγκριση, με πρόνοια έναρξης της ισχύος τους μετά την έναρξη της ισχύος του προτεινόμενου νόμου.

Σκοπός των προτεινόμενων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 14 του περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Νόμου, είναι η τροποποίηση των περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Κανονισμών, ώστε αφενός να εναρμονιστούν οι πρόνοιές τους με τις τροποποιήσεις που προτείνονται με το νομοσχέδιο και αφετέρου να διασαφηνιστεί ότι οι αιτήσεις για εγγραφή στο μητρώο υποβάλλονται στο Τμήμα Γεωργίας σε μια ή περισσότερες προκηρύξεις εντός εκάστου έτους.

Στο πλαίσιο της εξέτασης από την επιτροπή του προτεινόμενου νόμου και των κανονισμών, ο εκπρόσωπος του Τμήματος Γεωργίας υποστήριξε ότι κατά την εφαρμογή του σχετικού υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου διαπιστώθηκαν κενά και αδυναμίες αναφορικά με τα απαιτούμενα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, με αποτέλεσμα να απορρίπτεται μεγάλος αριθμός αιτήσεων οι οποίες υποβάλλονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν γεωργική δραστηριότητα, και συνεπώς το μητρώο δεν αποτελεί αντιπροσωπευτική βάση δεδομένων της καταγραφής κάθε είδους επαγγελματικής ή μη γεωργικής δραστηριότητας ούτε λειτουργεί αποτελεσματικά ως εργαλείο άσκησης στοχευμένης γεωργικής πολιτικής. Ως εκ τούτου, όπως δήλωσε ο πιο πάνω εκπρόσωπος, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κρίθηκαν αναγκαίες, έτσι ώστε να διευκολυνθούν οι αγρότες στη διαδικασία εγγραφής τους στο μητρώο και τα σχετικά κριτήρια και προϋποθέσεις να είναι ορθά στοχοθετημένα.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Φορολογίας συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων νομοθετημάτων και ειδικότερα με τις ρυθμίσεις που εισάγονται σε αυτά αναφορικά με τον ορισμό του όρου «εισόδημα» και με τον υπολογισμό του μέσου όρου του εισοδήματος με βάση τις φορολογικές δηλώσεις που υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του TAXISNET.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών ανέφερε ότι το εν λόγω τμήμα διαθέτει δικό του μητρώο για την άσκηση αλιευτικής πολιτικής και επισήμανε ότι η ανταπόκριση των ψαράδων για εγγραφή στο δυνάμει του υφιστάμενου νόμου μητρώο εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλή, ωστόσο εξέφρασε την άποψη ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι προς τη σωστή κατεύθυνση για την απλοποίηση της διαδικασίας εγγραφής στο μητρώο.

Ο εκπρόσωπος του Οικοαγροτικού και οι εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων «Παναγροτικός» και «Ευρωαγροτικός» συμφώνησαν με τους σκοπούς και επιδιώξεις των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Οι εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και «Νέα Αγροτική Κίνηση» συμφώνησαν με τις πλείστες εκ των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ωστόσο εξέφρασαν τον προβληματισμό τους σε σχέση με την εγγραφή νομικών προσώπων και συνεταιρισμών στο μητρώο και ειδικότερα σε σχέση με το κατά πόσο τέτοια νομικά πρόσωπα ή συνεταιρισμοί θα έχουν τη δυνατότητα να έχουν πρόσβαση σε επιδοτήσεις και προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, χωρίς να ασκούν ουσιαστική γεωργική δραστηριότητα. Περαιτέρω, οι ίδιοι εκπρόσωποι εξέφρασαν την πάγια διαφωνία τους αναφορικά με τη φιλοσοφία που διέπει την τήρηση του εν λόγω μητρώου, υποστηρίζοντας ότι δεν επιτυγχάνεται ο στόχος της κατοχύρωσης των επαγγελματιών αγροτών, ενώ παράλληλα υποστήριξαν ότι θα έπρεπε να καταγράφεται αποκλειστικά η γεωργική δραστηριότητα των αμιγώς επαγγελματιών γεωργών.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Συνδέσμου Επαγγελματιών Αλιέων Κύπρου ανέφερε ότι δεν παρέχονται κίνητρα στους επαγγελματίες αλιείς, ώστε να εγγράφονται στο υπό αναφορά μητρώο, καθώς οποιαδήποτε σχετικά ωφελήματα παρέχονται μέσω της εγγραφής στο εν λόγω μητρώο αφορούν τους αγρότες που δραστηριοποιούνται στη παραγωγή πρωτογενών προϊόντων φυτικής και ζωικής παραγωγής. Όπως υποστήριξε ο ίδιος, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης απαιτείται να δοθούν και στους επαγγελματίες αλιείς κίνητρα και πρόσβαση σε σχετικά ωφελήματα αντίστοιχα με αυτά που προβλέπονται για τους γεωργούς και τους κτηνοτρόφους.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης των προτεινόμενων ρυθμίσεων, την επιτροπή απασχόλησαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ο καθορισμός των εισοδημάτων τα οποία λαμβάνονται υπόψη ως κριτήριο για εγγραφή στο μητρώο και ειδικότερα το κατά πόσο είναι ορθό στα εισοδήματα αυτά να περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι επιδοτήσεις που ο εκάστοτε αιτητής λαμβάνει από τον ΚΟΑΠ.
2. Η δυνατότητα που παρέχεται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμούς που παρέχουν υπηρεσίες αγροτουρισμού να εγγράφονται στο μητρώο, εφόσον υποβάλουν οποιαδήποτε δικαιολογητικά αποδεικνύουν ότι το εισόδημα από την άσκηση της γεωργικής τους δραστηριότητας πληρεί τις προϋποθέσεις του νόμου, σε αντίθεση με τα φυσικά πρόσωπα που παρέχουν αντίστοιχες υπηρεσίες, για τα οποία, για να εγγραφούν, απαιτείται η υποβολή βεβαίωσης από το Τμήμα Φορολογίας ότι είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο ΦΠΑ ή στο Ειδικό Καθεστώς ΦΠΑ Αγροτών, καθώς και η υποβολή φορολογικών δηλώσεων που να αποδεικνύουν ότι το εισόδημα από την άσκηση της γεωργικής τους δραστηριότητας πληρεί τις προϋποθέσεις του νόμου. Ειδικότερα, μέλη της επιτροπής υποστήριξαν ότι για σκοπούς ισονομίας οι προϋποθέσεις εγγραφής των εν λόγω νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμών πρέπει να είναι ανάλογες με τις προϋποθέσεις εγγραφής των φυσικών προσώπων και ότι πρέπει επίσης να καθοριστούν συγκεκριμένα τα δικαιολογητικά που θα υποβάλλουν τα εν λόγω νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή οι συνεταιρισμοί σε σχέση με το εισόδημά τους από την άσκηση της γεωργικής τους δραστηριότητας.
3. Η δυνατότητα που παρέχεται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμούς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις εγγραφής στις υπόλοιπες κατηγορίες του

μητρώου αναφορικά με την άσκηση επαγγελματικής γεωργικής δραστηριότητας να εγγράφονται σε ξεχωριστές κατηγορίες του μητρώου, αναλόγως του αν δραστηριοποιούνται στην παραγωγή γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων ή στην παραγωγή προϊόντων αλιείας. Ειδικότερα, μέλη της επιτροπής εισηγήθηκαν τη διαγραφή των σχετικών προνοιών, καθώς, σύμφωνα με τους ίδιους, οι εν λόγω πρόνοιες θα δώσουν τη δυνατότητα σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμούς να έχουν πρόσβαση σε επιδοτήσεις και προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας, χωρίς να ασκούν ουσιαστική γεωργική δραστηριότητα, εις βάρος των αμιγώς επαγγελματιών γεωργών.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Γεωργίας, σχολιάζοντας τις απόψεις, τις εισηγήσεις και τους προβληματισμούς που εκφράστηκαν από μέλη της επιτροπής και από εμπλεκόμενους φορείς, ανέφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Οι φορολογικές δηλώσεις που υποβάλλουν τα νομικά πρόσωπα δε διαχωρίζουν σαφώς το ύψος των εισοδημάτων που προκύπτουν από την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας και για τον λόγο αυτό προτείνεται η υποβολή άλλων δικαιολογητικών που να αποδεικνύουν το ύψος των εν λόγω εισοδημάτων των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή των συνεταιρισμών που παρέχουν υπηρεσίες αγροτουρισμού. Περαιτέρω, ο ίδιος δήλωσε κατηγορηματικά ότι δεν υπήρχε σε καμιά περίπτωση πρόθεση το πλαίσιο που διέπει τις προϋποθέσεις εγγραφής για τα εν λόγω νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή τους συνεταιρισμούς να είναι πιο χαλαρό από το αντίστοιχο των φυσικών προσώπων.

2. Η καταγραφή οποιασδήποτε γεωργικής δραστηριότητας σε ειδική κατηγορία στο μητρώο δεν προκαθορίζει την παροχή ωφελημάτων ή επιδομάτων στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή στους συνεταιρισμούς που ασκούν την εν λόγω δραστηριότητα.
3. Η δυνατότητα εγγραφής στο μητρώο νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμών που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των υπόλοιπων κατηγοριών αυτού αναφορικά με την άσκηση επαγγελματικής γεωργικής δραστηριότητας παρέχεται κατά τον ίδιο τρόπο που η δυνατότητα αυτή παρέχεται σε φυσικά πρόσωπα. Περαιτέρω, ο ίδιος επισήμανε ότι οι σχετικές ρυθμίσεις προτείνονται για σκοπούς ισότιμης μεταχείρισης μεταξύ νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, συνεταιρισμών και φυσικών προσώπων, ωστόσο, όπως ανέφερε, δεν έχει έντονη άποψη αναφορικά με την αναγκαιότητα των εν λόγω προνοιών.

Το Τμήμα Γεωργίας, λαμβάνοντας υπόψη τους προβληματισμούς που εκφράστηκαν ενώπιον της επιτροπής, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, υπέβαλε αναθεωρημένα κείμενα των προτεινόμενων νομοθετημάτων, τα οποία έτυχαν περαιτέρω μελέτης από την επιτροπή.

Συναφώς με τα πιο πάνω, στο κείμενο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου που τέθηκε ενώπιον της επιτροπής προτείνονται μεταξύ άλλων οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Επαναδιατύπωση του ορισμού του όρου «εισόδημα», κατόπιν σχετικής εισήγησης του Τμήματος Φορολογίας την οποία υιοθέτησε το Τμήμα Γεωργίας, ώστε στον όρο αυτό μεταξύ άλλων να περιλαμβάνονται μόνο οι εισοδηματικής φύσεως επιδοτήσεις από τον ΚΟΑΠ, ενώ θα εξαιρούνται οι αντίστοιχες επιδοτήσεις κεφαλαιουχικής φύσεως.
2. Διαγραφή των προνοιών που παρέχουν τη δυνατότητα σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή συνεταιρισμούς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των υπόλοιπων

κατηγοριών του μητρώου αναφορικά με την άσκηση επαγγελματικής γεωργικής δραστηριότητας να εγγράφονται σε ξεχωριστές κατηγορίες του μητρώου, αναλόγως του αν δραστηριοποιούνται στην παραγωγή γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων ή στην παραγωγή προϊόντων αλιείας.

3. Διαγραφή της προτεινόμενης εξαίρεσης για ένταξη σε κάθε σχετική κατηγορία του μητρώου του έτους 2019 ως έτους προκήρυξης, στο οποίο λαμβάνεται υπόψη η τελευταία φορολογική δήλωση που έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά μέσω του TAXISNET. Περαιτέρω, στο αναθεωρημένο κείμενο των προτεινόμενων κανονισμών περιλαμβάνονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις στα έντυπα των αιτήσεων εκάστης κατηγορίας για εγγραφή στο μητρώο, έτσι ώστε τα έντυπα αυτά να συνάδουν πλήρως με τα αντίστοιχα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στις πρόνοιες του νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών των προτεινόμενων νομοθετημάτων όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με τα πιο πάνω κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

4 Φεβρουαρίου 2020

Αρ. Φακ.: 23.01.059.210-2018
23.03.056.082-2019

ΧΚ/ΕΧ